

‘Η γιαγιά

‘Ενενήνας ἔξη χρονῶν ἡ γιαγιά. ‘Η φθορά ἦρθε φυσιολογική, σωματικά καὶ πνευματικά σιγά σιγά, μέσα στὰ τελευταῖα δέκα χρόνια. Τόσο πού σχεδόν κανεὶς δὲν πῆρε εἶδησι. Πρῶτα, ἐξασθένησε ἡ ἀκοή, ἡ ἄραση κι’ οἱ ἄλλες αἰσθήσεις. Τὸν τελευταῖο χρόνο δὲν γνώριζε κανένα, οὔτε τὰ παιδιά της. Μόνο ἀπὸ κάτι, δὲν ξέφυγε, κάτι πού τὴν κυνηγοῦσε ἀπὸ τὰ νιάτα της ὡς τὸ τέλος. Τὴν καθαριότητα.

Κάθε πρωῖ, τὸν τελευταῖο καιρὸ, σηκώνόταν, σερνόταν σχεδόν, καὶ πῆγαινε ὡς τὴ βρύση, χειμῶνα — καλοκαίρι. ‘Επλενε πρόσωπο, χέρια, μαλιὰ ἔριχνε κι’ ἀφθονο νερὸ κάτω στὸ πάτωμα στὸ δωμάτιο της, νὰ τὸ πλύνει. ‘Υστερα χτενιζόταν καὶ καθόταν πάλι στὸ κρεβάτι, της.

Νέα, λένε ὅσοι τὴν γνώρισαν ἦταν ἐξαιρετικὰ σχολαστικὴ στὸ θέμα τῆς καθαριότητος. Σέ ἐποχές πού οἱ ἄλλοι δὲν ἔδιναν καὶ τόση σημασίαν στὸ σαπούνι, αὐτὴ ἔλοζε τὰ παιδιά της κάθε μέρα καὶ τοὺς φοροῦσε καθαρά μπουγαδιασμένα ρούχα.

Κι’ ἦρθε λοιπὸν φυσιολογικὰ τὸ τέλος. ‘Απαράλλακτα ὅπως ἓνα δέντρο πού γερνᾷ σιγά κι’ ὑπομονητικὰ καὶ πεθαίνει, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ σάπισμα τῆς ρίζας ὡς τὸ τελευταῖο φυλλαράκι. Τὴν παρακολουθούσαμε, ἐμεῖς τριγύρω καὶ λέγαμε πὼς αὐτὸ θάπρεπε κανονικὰ νάναί τὸ τέλος κάθε ἀνθρώπου. ‘Ανώδυνο, σταδιακὸ, σβύσιμο, χωρὶς δράματα, χωρὶς πίκρα σ’ αὐτοὺς πού μένουν. ‘Η ὀλοκλήρωση τοῦ προορισμοῦ σὲ βαθειὰ γέγραματά.

‘Ολοὶ οἱ συγγενεῖς, παιδιά, ἐγγόνια, δισέγγονα, τρισέγγονα περίμεναν πιά τὴν ἀναγγελία τοῦ τέλους τῆς γιαγιάς. τοῦ τέλους αὐτοῦ τοῦ γερικοῦ κορμοῦ πού τοὺς ἔδενε ὅλους μαζί, κλαδιὰ καὶ παρακλάδια. Καὶ τὸ τέλος ἦρθε. Για μιά βδομάδα ἡ γιαγιά δὲν ἔβαλε μπουκιά στὸ στόμα της. ‘Εκανε τὴν προσευχὴ της, παρακάλεσε τὸ Θεὸ νάχει καλὰ τὰ παιδιά, τὰ ἐγγόνια, τὰ δισέγγονα τὰ τρισέγγονα, μετὸ ὄνομα ὅλους ὅσους μπορούσε νὰ φτάσει ἡ γερικὴ μνήμη. ‘Υστερα ζήτησε νερὸ χτένα. πλύθηκε γιὰ νὰ μὴ ξανασηκωθεῖ. Τὰ τελευταῖα της λόγια, πρὶν ἀπὸ τὸ λήθαργο στὸ γιὸ της πού πῆγε νὰ τὴν δεῖ ἦταν σὰν μιὰ πλάκα γραμμοφώνου, πού κόλλησε σ’ ἓνα σημεῖο.

— Πλύθηκα κτενίστηκα, Πλύθηκα, νίφτηκα, χτενίστικα... Καὶ ἔσβησε, εὐχαριστημένη.